

ФОРМУВАННЯ ІНКЛЮЗИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В ІННОВАЦІЙНОМУ ПРОЦЕСІ (UUT10)

Термін проведення: 29 березня 2023 р. – 30 серпня 2023 р.

Інформація про партнера Великобританії

Дієго Васкес-Бруст, професор, професор сталого розвитку та стратегії глобального бізнесу, Факультет бізнесу та права, Школа стратегії, маркетингу та інновацій, помічник керівника (дослідження та інновації), Факультет бізнесу та права, Школа стратегії, маркетингу та інновацій, Університет Портсмута, Портсмут, Великобританія

Інформація про партнера в Україні

Світлана Філіппова, професор, доктор економічних наук, директор Інституту економіки та менеджменту, Національний університет «Одеська політехніка», Одеса, Україна

1. Мета проєкту та предмет дослідження

Головна мета – допомога політикам і компаніям у подоланні розриву між ризиками, породженими процесом інновацій, і соціальною відповідальністю зацікавлених сторін інновацій та бенефіціарів

Підціль 1

Розробка теоретичної бази, що забезпечує нову архітектуру інноваційного процесу з граничними умовами, які сприятимуть запобіганню соціальній нестабільності, соціальному відчуженню та порушенням національної безпеки

Підціль 2

Розробка інструментів і політик для системної гармонізації інтересів зацікавлених сторін через механізми, що сприяють координації інклюзивної соціальної відповідальності з інноваційним розвитком

Підціль 3 * (додаткова, за можливістю) – складання карти стейкхолдерів, залучених до інноваційних процесів в Україні, та визначення можливих особливостей формування інклюзивної соціальної відповідальності в інноваційно-ризикогенеруючій економіці України після війни

2. Завдання проєкту

ЗАВДАННЯ ПРОЄКТУ

ІННОВАЦІЙНА СКЛАДОВА ПРОЄКТУ

Визначити передумови, перешкоди, рушійні сили, стимули та інструменти для інклюзивної соціальної відповідальності формування в інноваційному процесі стейкхолдерів, у т.ч. спричинених війною

Концептуально описати структуру та функціональність соціальної відповідальності зацікавлених сторін інноваційного процесу в сучасних і післявоєнних процесах соціально-економічного розвитку та забезпечення національної безпеки

Збір даних (відкрите онлайн-анкетування, збір грантових заявок, опитування, фокус-групи): виявлення носіїв інноваційних бізнес-ідей як суб'єктів підприємництва сталого розвитку

Попередній кількісний та якісний аналіз даних, що веде до розробки теоретичної основи та моделі

Картографування зацікавлених сторін, залучених до інноваційних процесів в Україні та визначення особливостей формування інклюзивної соціальної відповідальності в інноваційній ризикогенеруючій економіці України після війни

ІНКЛЮЗИВНА СОЦІАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ В ПРОЄКТІ

Огляд літератури, щоб визначити: теоретичні основи і прогалини в знаннях, емпіричну підтримку, фактори впливу на трансформацію соціальної відповідальності в інклюзивну соціальну відповідальність

Визначити міжнародні стандарти реалізації соціальної відповідальності в контексті інноваційного процесу та забезпечення національної безпеки з акцентом на Велику Британію

3. Очікувані результати проекту

1. Підготовка однієї тендерної пропозиції, що включатиме такі блоки:

- а) Обґрунтування якісних змін домінуючої моделі соціальної відповідальності в Україні відповідно до цілей сталого розвитку, викликів інноваційної економіки та потреб національної безпеки;
- б) Оцінка умов та перспектив розвитку інноваційної діяльності в Україні на основі викликів інноваційної економіки, потреб національної безпеки та визначення індикаторів для вимірювання наслідків негативного впливу інноваційної діяльності на соціально-економічні відносини, національну безпеку та розвиток;
- в) Оцінка потенціалу (сильних, слабких сторін) та моделей сталого розвитку підприємництва, започаткованого учасниками АТО, тимчасово переміщеними особами, біженцями та шукачами притулку в Україні;
- г) Систематизація та класифікація факторів нівелювання негативного впливу інновацій на стабільність соціально-економічних відносин та національну безпеку;
- д) Розробка моделі національної системи інноваційної діяльності із заохоченнями та обмежувальними заходами для приведення інноваційного процесу в систему принципів соціальної відповідальності з метою гармонізації інноваційного процесу з потребами сталого розвитку та національної безпеки України.

2. Підготовка публікацій за результатами проєкту:

Наукові статі, що будуть подані до журналів:

- а) ABS 3/4 з менеджменту або інновацій; б) ABS 3/4 з економіки чи менеджменту.

3. Популяризація результатів проєкту: участь дослідників у міжнародних конференціях, презентація результатів спільних досліджень.

Аналіз даних проєкту включатиме:

- а) *кількісний аналіз* (регресії та моделювання структурних рівнянь);
- б) *якісний аналіз* (теоретизування процесу на основі зіставлення шаблонів і тематичного аналізу).

Кількісний аналіз дозволить перевірити засновану на огляді літератури гіпотезу про межі етапів інноваційного процесу. Це, у свою чергу, дозволить розробити теоретичну базу, що забезпечує нову архітектуру інноваційного процесу з граничними умовами, які сприятимуть запобіганню соціальній нестабільності, соціальному відчуженню та порушенням національної безпеки (**Підціль 1**)

Якісний аналіз допоможе виробити та підтвердити пропозиції щодо механізмів посилення гармонізації інтересів зацікавлених сторін. Ці пропозиції сприятимуть розробці інструментів і політики для систематичної гармонізації інтересів зацікавлених сторін через механізми, що сприяють координації інклюзивної соціальної відповідальності з інноваційним розвитком (**Підціль 2**)

Збір даних:

- а) відкрита онлайн-анкета до 100 учасників інноваційних процесів (політика, бізнес, наука, освіта)
- б) збірка грантових заявок підприємців серед тимчасово переміщених осіб, біженців та шукачів притулку в Україні,
- в) опитування до 150 підприємців та потенційних підприємців з числа тимчасово переміщених осіб, біженців і шукачів притулку,
- г) фокус-групи (до 6, 6-10 учасників кожна) з відбором респондентів, опитаних у **а)** і **в)**.

4. Дорожня карта проекту

ДОРОЖНЯ КАРТА ПРОЄКТУ НА 2023 РІК

Березень-Квітень	Квітень-Травень	Травень-Червень	Червень-Липень	Липень-Серпень*
Попередній етап	Планування	Підготовка до збору даних	Збір даних	Аналіз даних та завершальні дії
а) Формування теоретичного базису досліджень проєкту	а) Проведення досліджень сучасної проблематики концепції соціальної відповідальності зацікавлених сторін інноваційного процесу	а) Доопрацювання, переклад та узгодження з етичними комісіями університетів-партнерів матеріалів для збору даних	а) Проведення відкритого онлайн-анкетування учасників, залучених до інноваційних процесів (політика, бізнес, наука, освіта)	а) Проведення кількісного та якісного аналізу отриманих даних
б) Опис дослідження	б) Розробка форм анкет для проведення онлайн опитувань	б) Формування вибірки респондентів за методикою панельного опитування	б) Збір та обробка грантових заявок підприємців серед тимчасово переміщених осіб, біженців та шукачів притулку в Україні	б) Підготовка та <i>розповсюдження результатів досліджень проєкту</i>
в) Узгодження послідовності виконання кабінетних та кабінетно-польових досліджень	в) Підготовка до збору грантових заявок та опитування підприємців	в) Підготовка публікацій за результатами кабінетних досліджень	в) Організація та проведення фокус-груп учасників опитувань	в) <i>Оформлення тендерної пропозиції та публікація результатів проєкту</i>

ЕТАПИ ПРОЄКТУ ВІДПОВІДНО ДО ДОРОЖНЬОЇ КАРТИ

Назва етапу	Березень	Квітень	Травень	Червень	Липень	Серпень*
I. Попередній етап	Огляд літератури (формування аналітичного звіту), створення дизайну форм для анкетування, переклад матеріалів проєкту (укр.-англ.), (англ.-укр.)					
II. Планування		Затвердження форм анкетування та співбесід фокус-груп, переклад документації (англ.-укр.), підготовка наукової роботи				
III. Підготовка до збору даних			Затвердження документації, пробне тестування анкетування та опитування, публікація статей та тез конференцій за результатами кабінетних досліджень			
IV. Збір даних				Проведення анкетування, опитування, збір та обробка грантових заявок		
V. Аналіз даних та завершальні дії					<i>Кількісний та якісний аналіз даних, презентація результатів на конференції у Великобританії, підсумковий звіт, переклад підсумкової документації (англ.-укр.), (укр.-англ.)</i>	

5. Отримані результати проекту

ОТРИМАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЄКТУ

- Отримані позитивні висновки та дозволи на збір даних від Комітету етики Університету Портсмуту та Комісії з етики та управління конфліктами Національного університету «Одеська політехніка».
- Розміщено анкети для збору аналітичних даних за проєктом. Проанкетовано **105 осіб** (політиків, науковців, освітян) та **153 інших респонденти** (підприємців та потенційних підприємців з числа тимчасово переміщених осіб, біженців та шукачів притулку).
- Проведено **6 фокус-груп**. Опитано **42 особи з 6-х регіонів України** (Херсонська, Одеська, Миколаївська, Харківська, Київська, Львівська та Маріупольська області)(*тривають опрацювання, переклад*).
- Аналітичний звіт англійською та українською мовами для розміщення на сайті економічного наукового порталу Одеської політехніки https://economics.net.ua/files/analytics/01_UUT10-U.pdf (*завершено переклад*).
- Доповіді на 2-х наукових конференціях <https://economics.net.ua/en/conferences>.
- Наукові статті в 3-х спеціалізованих журналах (категорія Б) (<https://economics.net.ua/en/journal>, <https://economics.net.ua/en/journal-print>, <https://mdt-opu.com.ua/index.php/mdt>) (*прийнято до друку*).
- Рекомендації уряду України та гуманітарним організаціям щодо впровадження механізмів гармонізації інтересів зацікавлених сторін на основі координації інклюзивної соціальної відповідальності з інноваційним розвитком (*у розробці*).
- Презентація проєкту на UKFIET або подібній міжнародній конференції з освіти у Великій Британії (*очікується*).
- Підготовка однієї тендерної пропозиції (*триває*).

Аналіз результатів опитування щодо визначення основних передумов, перешкод, рушійних сил, стимулів та інструментів для формування інклюзивної соціальної відповідальності в інноваційному процесі стейкхолдерів, у тому числі спричинених війною

Інструмент: Google Форм. Формат: онлайн-опитування <https://forms.gle/VKGm3h4baj6qtBqbA>. Респонденти: 105 осіб (політиків, науковців, освітян).

Групування результатів	Аналіз впливу : деякі показники та висновки https://economics.net.ua/files/analytics/01_UUT10-U.pdf
1. Загальні аспекти анкетування: опис профілю респондентів	Склад учасників: науковці та освітяни (55,3%). Найбільша кількість респондентів за віком – 40-49 років (42,9%), жіночої статі (61,9%). Вища освіта (93,3 %), науковий ступень – доктора наук (44,8%) та кандидата наук (25,7 %). Географія: Україна (86%), Одеський регіон (34,4%). Вразливість: не вважають себе вразливими – переважна частина респондентів (78,6%). Доступ до усіх необхідних потреб має 85,7%, цілком задовольняють свої фінансові потреби за рахунок основного місця роботи – 22,3 %, мають додаткові джерела доходу – 44,7%, мають допомогу від держави та/або міжнародних організацій – 14,6 %.
2. Визначення чинників впливу на інноваційну складову забезпечення національної безпеки	Необхідність інноваційної стратегії для організаціям та державної допомоги в інноваційній діяльності: Потрібність інноваційної стратегії (94,3%), домінуюча роль держави у підтримці інноваційних процесів(38,8%). Вплив релокації бізнесу з 24 лютого 2022 року на його інноваційну стратегію – достатньо впливовий. Роль державної допомоги в інноваційній діяльності – надзвичайно важлива (30,1%) та дуже важлива (17,5%). Найважливіший метод стимулювання інноваційної діяльності – нагородження інноваторів. Вплив війни на інноваційний процес: вплив війни на розробку та впровадження інновацій – дуже сильний (33%) і достатньо сильний (28,2%). Зменшення витрат на інноваційну діяльність за 2022-2023 роки – сильне (20,4 %) і значне (29,1%). Перешкоди для генерації інноваційних ідей та диверсифікації інноваційної діяльності: до 2022 року – відсутність фінансових ресурсів, підтримки з боку держави, інноваційної культури та системи мотивації працівників; після 2022 року – повномасштабна війна в Україні, недосконалість законодавства у сфері інноваційної діяльності, нечіткий та непрозорий механізм державного фінансування інноваційної діяльності, політична нестабільність. Перешкоди для комерціалізації нових технологій/інновацій: корупція, небезпека праці в умовах повномасштабної війни, перебої з електро-, водо- та теплопостачанням, пошкодження майна чи вантажів внаслідок бойових дій. Наслідки війни які потрібно враховувати бізнесу при розробці інноваційних рішень та державі розробці програм підтримки інноваційних розробок та інноваторів: економічні наслідки (економічні збитки, руйнування інфраструктури, скорочення виробництва, руйнування підприємств і втрата бізнесу тощо), соціальні наслідки (гуманітарна криза, зростання безробіття, втрата людського капіталу тощо) та вплив на здоров'я людей (захворювання, психологічні травми, фізичні ушкодження).

Аналіз результатів опитування щодо визначення основних передумов, перешкод, рушійних сил, стимулів та інструментів для формування інклюзивної соціальної відповідальності в інноваційному процесі стейкхолдерів, у тому числі спричинених війною

Інструмент: Google Форм. Формат: онлайн-опитування <https://forms.gle/VKGm3h4baj6qtBqbA>. Респонденти: 105 осіб (політиків, науковців, освітян).

Групування результатів	Аналіз впливу : деякі показники та висновки
2. Визначення чинників впливу на інноваційну складову забезпечення національної безпеки	Необхідність захисту та безпеки протягом війни та в післявоєнний період: захист прав людей та охорона довкілля – надзвичайно важливі (81,6 %), забезпечення безпеки людей при впровадженні нових технологій і продуктів – надзвичайно важливе як пріоритет (47,6 %). Роль освіти та науки: Можливості українських закладів вищої освіти та/або наукових установ бути джерелом інновацій для бізнесу та вирішення соціальних проблем – подібні потенційні можливості існують (48,5%), вже реалізуються на практиці – 36,9%. Для покращення передачі бізнесу та суспільству технологій, створених в українських університетах та/або наукових установах необхідно: надати більшу фінансову автономію університетам і науковим установам з метою стимулювання їх ініціативи як основних учасників інноваційного процесу; активізувати комунікацію між науковою та бізнес спільнотою для демонстрації наукових розробок; підвищити практичну спрямованість інноваційних розробок на основі випереджувального врахування попиту бізнесу на інновації; розробити відкритий реєстр ВНЗ та наукових установ, які найбільш успішно комерціалізують свої розробки, з метою привернення до них уваги бізнесу. Фактори для стимулювання інноваційної діяльності в сучасних умовах: спеціальні довгострокові програми підтримки на галузевому рівні, фінансові стимули, заходи щодо встановлення ділових контактів з інноваторами, стартапами, науковими установами, підтримка підготовки спеціалістів. Готовність бізнесу до державно-приватного партнерства у сфері інновацій – середній рівень готовності. Рівень відкритості даних про наукові розробки в Україні, які можна було б комерціалізувати – помірний рівень (39,8%), низький рівень – 27,2 %, що підтверджує гіпотезу наукових напрямків дослідження проекту щодо необхідності узгодження нової архітектури інноваційного процесу з <u>граничними умовами</u>, які сприятимуть запобіганню соціальній нестабільності, соціальному відчуженню та порушенням національної безпеки, та системної гармонізації інтересів зацікавлених сторін через механізми, що забезпечать <u>координацію інклюзивної соціальної відповідальності з інноваційним розвитком</u>.

Аналіз результатів опитування щодо визначення основних передумов, перешкод, рушійних сил, стимулів та інструментів для формування інклюзивної соціальної відповідальності в інноваційному процесі стейкхолдерів, у тому числі спричинених війною

Інструмент: Google Форм. Формат: онлайн-опитування <https://forms.gle/VKGm3h4baj6gtBgbA>. Респонденти: 105 осіб (політиків, науковців, освітян).

Групування результатів	Аналіз впливу : деякі показники та висновки
3. Визначення основних структурних та функціональних складових соціальної відповідальності зацікавлених сторін інноваційного процесу в сучасних і післявоєнних процесах соціально-економічного розвитку України, зокрема на засадах інклюзії	3.1 УСВІДОМЛЕННЯ РЕСПОНДЕНТАМИ ПРОБЛЕМИ: Тлумачення принципів: Найчастіше визначення респондентами інклюзивної соціальної відповідальності “Відповідальність підприємця або підприємства за вплив управлінських рішень і діяльності на суспільство та довкілля”. Кожна людина повинна мати: доступ до основних потреб для підтримки своєї життєдіяльності (їжі, води, одягу, охорони здоров'я, житла, освіти, енергоресурсів) – 83,8% та умови трудової діяльності з урахуванням її індивідуальних здібностей – 74,3%. Глобальні цілі бізнесу, що вітаються сучасним суспільством: бути активними членами суспільства, громади й тощо (41,9%) та допомагати країні розвиватися (38,1%). Основні принципи соціальної відповідальності, які необхідно використовувати під час впровадження інновацій: - розумна інтеграція технологій й інновацій у суспільство (максимум користі для людей, мінімум негативного впливу на довкілля); - надання соціальних переваг (сприяння інновацій покращенню якості життя і задоволенню потреб людей, вирішенню соціальних проблем); - етичності (впровадження інновацій має враховувати етичні принципи, не шкодити людям, тваринам, довкіллю); - орієнтації на інноваційний шлях розвитку (реалізація інновацій має забезпечувати гармонію між економічними, соціальними та екологічними аспектами, забезпечуючи сталий і збалансований розвиток суспільства). Найважливіший принцип: розумна інтеграція технологій та інновацій у суспільство (39 %) . Рівень відповідальності бізнесу за наслідки прийнятих інноваційних рішень на здоров'я людей та довкілля: Максимально високий рівень (27,6 %). Соціальна відповідальність за інноваційне рішення: Нести соціальну відповідальність за інноваційне рішення повинні: виробники інновації, що виробляють інноваційний продукт, у т.ч. технології; держава, яка регулює інноваційну діяльність та відповідні процеси; суспільство, яке не прийматиме шкідливі інновації. Брати на себе ризик негативних наслідків інновацій мають її виробники (51,5%). Вплив війни на соціальну відповідальність у інноваційному середовищі: істотно вплинула та зробила її актуальнішою (27,2 %). Внаслідок війни відношення респондентів до соціальної відповідальності стосовно інновацій покращилось (35%) та значно покращилося (19,4%).

Аналіз результатів опитування щодо визначення основних передумов, перешкод, рушійних сил, стимулів та інструментів для формування інклюзивної соціальної відповідальності в інноваційному процесі стейкхолдерів, у тому числі спричинених війною

Інструмент: Google Форм. Формат: онлайн-опитування <https://forms.gle/VKGm3h4baj6gtBgbA>. Респонденти: 105 осіб (політиків, науковців, освітян).

Групування результатів	Аналіз впливу : деякі показники та висновки
3. Визначення основних структурних та функціональних складових соціальної відповідальності зацікавлених сторін інноваційного процесу в сучасних і післявоєнних процесах соціально-економічного розвитку України, зокрема на засадах інклюзії	Негативні наслідки інновацій (за останні 3 роки): загрози національній безпеці (витік військової інформації, дестабілізуючий вплив на суспільство, організації – хакерські атаки тощо); негативний вплив на навколишнє середовище (забруднення, переміщення екологічних об'єктів і природних ресурсів, втрата флори і фауни); негативні соціальні наслідки (гуманітарна криза, зростання безробіття, втрата людського капіталу тощо). Оцінка ступеня ефективності соціально-відповідальної поведінки бізнес-організацій у показниках діяльності: Найвищий рівень у: поліпшенні якості продукції, прирості прибутку за рахунок впровадження інноваційних технологій, інноваційної продукції, підвищенні рівня кваліфікації працівників. Основні напрямки соціальної відповідальності, що можуть бути виділені у якості пріоритетних для забезпечення соціально-економічного розвитку: створення сприятливого підприємницького, правового й інституційного середовища для соціалізації інноваційної діяльності; заохочення попиту на інноваційну продукцію, що відповідає цілям сталого та інклюзивного розвитку; державно-приватне партнерство у вирішенні нагальних проблем економічного розвитку; формування соціально-відповідального світогляду у підприємців та інноваторів. Найважливіші чинники для мотивації бізнесу та інших суб'єктів інноваційного процесу до соціально відповідальної поведінки: свідоме забезпечення умов для стабільності суспільства; підвищення економічної ефективності бізнесу за рахунок формування сприятливого іміджу в суспільстві; необхідність дотримання правових норм і загроза санкцій. 3.2 РЕАГУВАННЯ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПРОБЛЕМУ (ПРАКТИЧНІ ДІЇ): Прийняття участі у інноваційних проєктах з вирішення соціальних та екологічних проблем: 21% – іноді, 17,1% – постійно. Використання етичних стандартів при розробці та впровадженні інновацій: 30,1% – постійно 28,2% – зазвичай. Моніторинг впливу інновацій на здоров'я людей та довкілля: іноді – 26,2%, зазвичай – 20,4%, часто – 18,4%, постійно – 9,7%. Співпраця з громадськими організаціями та урядовими органами для забезпечення соціальної відповідальності в інноваційному середовищі: іноді – 21%, зазвичай – 18,1%, часто – 12,4% постійно – 11,4%. Перевірка нових технологій та засобів на їхню безпеку та ефективність: зазвичай здійснює перевірку – 32,4%, 19 % – часто, 17,1 % – постійно. Переважна більшість респондентів <i>надзвичайно обережно</i> ставиться до використання нових матеріалів та технологій.

Аналіз результатів опитування щодо визначення основних передумов, перешкод, рушійних сил, стимулів та інструментів для формування інклюзивної соціальної відповідальності в інноваційному процесі стейкхолдерів, у тому числі спричинених війною

Інструмент: Google Форм. Формат: онлайн-опитування <https://forms.gle/p8eeiDTm3hoHqScy9>. Респонденти: **153 особи** (підприємці та потенційні підприємці з числа тимчасово переміщених осіб, біженців та шукачів притулку)

Групування результатів	Аналіз впливу : деякі показники та висновки
1. Загальні питання	Підтверджені згоди на обробку інформації (98,3% респондентів) та ознайомленості зі змістом проєкту.
2. Опис профілю респондентів	Посада: фізичні особи підприємці (31%), топ-менеджери (22,4%), власники підприємств (17,2%). Сфера діяльності: освіта (22,4%), інформація та телекомунікації (17,2%), оптова та роздрібна торгівля (15,5%), професійна, наукова та технічна діяльність (12,1%). Організаційна форма бізнесу: юридичні особи (44,8%), фізичні особи-підприємці (34,5%). Рік заснування бізнесу: 2000 – 2013 роки (29,3%), до 2000 року (24,1%), 2020-2021 рік (17,2%), немає поки ще бізнесу (10,3%). Найбільша кількість респондентів за віком: 40-49 років (32,8%), чоловічої статі (60,3%), з вищою освітою (87,9%), не має статусу ВПО (87,9%). Географія: Україна (90,9%), Одеський регіон (48,5%).
3. Визначення чинників впливу на інноваційну складову економічної безпеки бізнесу або процесу реалізації бізнес-ідеї	Здійснення інноваційної діяльності: 37,9% – так, 27,6% – ні, 24,1% – ні, але це є в планах. Найважливіший метод стимулювання інноваційної діяльності – можливість самостійної роботи над реалізацією власних ідей. Реалізація інноваційної стратегії в бізнесі: 64,3% – так, 32,1% – ні, але плануємо розробляти та впроваджувати Перешкоди для генерації інноваційних ідей та диверсифікації інноваційної діяльності до 2022 року: відсутність фінансових ресурсів, підтримки з боку держави, потреби в інноваціях. Вплив війни на інноваційний процес: вплив війни на розробку та впровадження інновацій – дуже сильний (34,5%) і помірний (20,7%). Зменшення витрат на інноваційну діяльність за 2022-2023 роки – сильне (20,7%) і значне (29,1%). Наслідки війни які потрібно враховувати бізнесу при розробці інноваційних рішень: - економічні наслідки (економічні збитки, руйнування інфраструктури, скорочення виробництва, руйнування підприємств, втрата бізнесу), - соціальні наслідки (гуманітарна криза, зростання безробіття, втрата людського капіталу тощо), - вплив на здоров'я людей (захворювання, психологічні травми, фізичні ушкодження). Методи оцінки ризиків війни які потрібно використовувати при розробці інноваційних рішень: комбінація різних методів (82,8%), аналіз наукових досліджень (25,9%), експертні оцінки (25,9%). Необхідність захисту та безпеки протягом війни та в післявоєнний період: захист прав людей та охорона довкілля – надзвичайно важливі (79,3%), забезпечення безпеки людей при впровадженні інновацій – надзвичайно важливе, пріоритет (55,2%).

Аналіз результатів опитування щодо визначення основних передумов, перешкод, рушійних сил, стимулів та інструментів для формування інклюзивної соціальної відповідальності в інноваційному процесі стейкхолдерів, у тому числі спричинених війною

Інструмент: Google Форм. Формат: онлайн-опитування <https://forms.gle/p8eeiDTm3hoHqScY9>. Респонденти: 153 особи (підприємці та потенційні підприємці з числа тимчасово переміщених осіб, біженців та шукачів притулку)

Групування результатів	Аналіз впливу : деякі показники та висновки
3. Визначення чинників впливу на інноваційну складову економічної безпеки бізнесу або процесу реалізації бізнес-ідеї	Перешкоди для комерціалізації нових технологій/інновацій: корупція, зростання цін на сировину/матеріали/товари, труднощі з транспортуванням сировини чи готової продукції територією України, небезпека праці в умовах повномасштабної війни. Вплив релокації бізнесу з 24 лютого 2022 року на його інноваційну стратегію – низький (релокація бізнесу не проводилася 69%). Роль державної допомоги в інноваційній діяльності – надзвичайно важлива (25,9%) та дуже важлива (25,9%). Домінуюча роль держави у підтримці вільного використання зовнішніх технологій, ідей та персоналу підприємцями та підприємствами: 39,7%. Досвід отримання державної підтримки для здійснення інноваційної діяльності: майже відсутній (93,1% респондентів не отримувало допомоги від держави). Решта респондентів відзначила, що завдяки отриманню державної підтримки при здійсненні інноваційної діяльності було започатковано нові дослідження (60%), знижено витрати (20%) та зріс прибуток (20%). Перешкоди для впровадження інноваційної діяльності в Україні на сьогоднішній день: повномасштабна війна в Україні, нечіткий та непрозорий механізм державного фінансування інноваційної діяльності, політична нестабільність, низькі темпи економічного розвитку. Фактори для стимулювання інноваційної діяльності в сучасних умовах: спеціальні довгострокові програми підтримки на галузевому рівні, фіскальні стимули, заходи щодо встановлення ділових контактів з інноваторами, стартапами, науковими установами, підтримка підготовки спеціалістів та допомога в розробці інноваційної стратегії. Роль освіти та науки: Можливості українських закладів вищої освіти та/або наукових установ бути джерелом інновацій для бізнесу та вирішення соціальних проблем – подібні потенційні можливості існують (53,4%), вже реалізуються на практиці – 24,1%. Заходи для покращення передачі бізнесу та суспільству технологій, створених в українських університетах та/або наукових установах: надати більшу фінансову автономію університетам і науковим установам з метою стимулювання їх ініціативи як основних учасників інноваційного процесу; активізувати комунікацію між науковою та бізнес спільнотою для демонстрації наукових розробок; підвищити практичну спрямованість інноваційних розробок на основі випереджувального врахування попиту бізнесу на інновації; розробити відкритий реєстр ВНЗ та наукових установ, які найбільш успішно комерціалізують свої розробки, для привернення до них уваги бізнесу. Готовність бізнесу до державно-приватного партнерства у сфері інновацій – середній рівень готовності. Готовність бізнесу фінансувати з власних джерел розробку технологічних, організаційних нововведень задля підвищення власної конкурентоспроможності: так, лише у випадку співфінансування державою (гранти, державні фонди) – 29,3% та скоріше за все ні – 29,3%. Рівень відкритості даних про наукові розробки в Україні, які можна було б комерціалізувати – середній рівень.

Аналіз результатів опитування щодо визначення основних передумов, перешкод, рушійних сил, стимулів та інструментів для формування інклюзивної соціальної відповідальності в інноваційному процесі стейкхолдерів, у тому числі спричинених війною

Інструмент: Google Форм. Формат: онлайн-опитування <https://forms.gle/p8eeiDTm3hoHQScY9>. Респонденти: **153 особи** (підприємці та потенційні підприємці з числа тимчасово переміщених осіб, біженців та шукачів притулку)

Групування результатів	Аналіз впливу : деякі показники та висновки
4. Визначення основних структурних та функціональних складових соціальної відповідальності бізнесу або процесу реалізації бізнес-ідеї	4.1 УСВІДОМЛЕННЯ РЕСПОНДЕНТАМИ ПРОБЛЕМИ: Тлумачення принципів: Найчастіше визначення інклюзивної соціальної відповідальності - “заходи щодо поліпшення умов праці”. Кожна людина повинна мати: доступ до основних потреб для підтримки своєї життєдіяльності (їжі, води, одягу, охорони здоров'я, житла, освіти, енергоресурсів) – 84,5% та умови трудової діяльності з урахуванням її індивідуальних здібностей – 69%. Глобальна ціль бізнесу: заробляти прибутки (44,8%) та допомагати країні розвиватися (37,9%). Основні принципи соціальної відповідальності, які необхідно використовувати під час впровадження інновацій: - розумна інтеграція технологій та інновацій у суспільство (найважливіший принцип (31 %)); - стійкість; - відкритість та прозорість інновацій; - орієнтація на інноваційний шлях розвитку. Вплив війни на соціальну відповідальність у інноваційному середовищі: істотно вплинула та зробила її актуальнішою (29,3 %). Внаслідок війни відношення респондентів до соціальної відповідальності стосовно інновацій покращилось (46,6%). Рівень відповідальності бізнесу за наслідки прийнятих інноваційних рішень на здоров'я людей та довкілля: Максимально високий рівень (25,9 %). Рівень важливості забезпечення безпеки людей при впровадженні нових технологій і продуктів: максимальний рівень як пріоритет (53,4%). 4.2 РЕАГУВАННЯ РЕСПОНДЕНТІВ НА ПРОБЛЕМУ (ПРАКТИЧНІ ДІЇ): Ініціація та прийняття участі у проєктах для вирішення соціальних та екологічних проблем за допомогою інновацій: 25,9 % – так, час від часу, 17,1 % – ні, не ініціюють та не приймають участі взагалі.

Аналіз результатів опитування щодо визначення основних передумов, перешкод, рушійних сил, стимулів та інструментів для формування інклюзивної соціальної відповідальності в інноваційному процесі стейкхолдерів, у тому числі спричинених війною

Інструмент: Google Форм. Формат: онлайн-опитування <https://forms.gle/p8eeiDTm3hoHQScY9>. Респонденти: **153 особи** (підприємці та потенційні підприємці з числа тимчасово переміщених осіб, біженців та шукачів притулку)

Групування результатів

Аналіз впливу : деякі показники та висновки

4. Визначення основних структурних та функціональних складових соціальної відповідальності бізнесу або процесу реалізації бізнес-ідеї

Використання етичних стандартів при розробці та впровадженні інновацій: 32,8 % – зазвичай та 17,2 % – іноді.

Моніторинг впливу інновацій на здоров'я людей та довкілля: зазвичай – 29,3% та іноді – 19%.

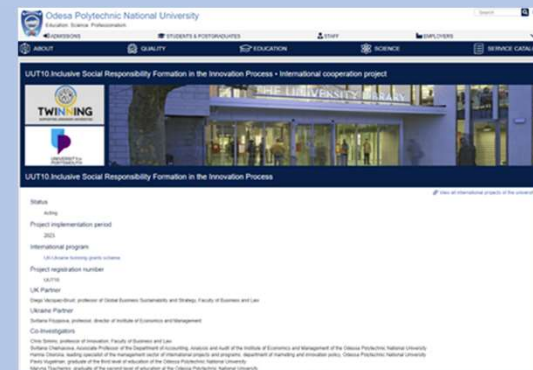
Співпраця з громадськими організаціями та урядовими органами для забезпечення соціальної відповідальності в інноваційному середовищі: іноді – 25,9%, часто – 22,4%, ніколи – 17,2%.

Ступінь обережності до використання нових матеріалів та технологій, які можуть мати негативний вплив на здоров'я людей та довкілля: максимальний рівень (34,5%).

Ступінь обережності до захисту приватності та безпеки збирання даних щодо інновацій: максимальний рівень (50%).

Частота перевірки нових технологій та засобів на їхню безпеку та ефективність: зазвичай – 29,3%, іноді – 24,1 часто – 20,7%.

Участь бізнесу в наближенні перемоги України в війні: так (шляхом створення робочих місць та сплати податків (46,6%) та шляхом долучення до волонтерства (передачі безкоштовно, чи по собівартості частини продукції/послуг тощо)).

Визнання

Цей проєкт був здійснений завдяки програмі подвійних грантів (<https://www.twinningukraine.com>) для партнерства між Великою Британією та Україною у сфері наукових досліджень і розвитку, що фінансується **Research England** за підтримки **Universities UK International** та **UK Research and Innovation**

Проєкт координується Фондом Президента України з питань освіти, науки і спорту (<https://presidentfund.gov.ua>).

ЕКОНОМІЧНИЙ НАУКОВИЙ ПОРТАЛ

Щиро дякуємо за увагу!

Команда проєкту з України та контакти	Команда проєкту з Великобританії та контакти
Світлана Філіппова	Дієго Васкес-Бруст
Email: s.filyppova@op.edu.ua	Email: diego.vazquez-brust@port.ac.uk
Черкасова Світлана , доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку, аналізу і аудиту, докторантка	Кріс Сіммс , професор, професор управління інноваціями та розробки нових продуктів, факультет бізнесу та права, Школа стратегії, маркетингу та інновацій, Мережа тренування Університету Портсмута
Оборська Ганна , провідний фахівець сектору менеджменту міжнародних проєктів і програм відділу маркетингу і інноваційної політики	Університет Портсмута, Портсмут, Великобританія
Вугельман Павло , здобувач PhD	
Ткаченко Марина , здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти	
Національний університет «Одеська політехніка» , Одеса, Україна	

<https://economics.net.ua/uut10>